DOSSIER PEDAGÒGIC

En els somnis es pot fer realitat allò que més es desitja.

Vet aquí que un nen té por que algun dia els seus pares se separin.
Al nen li agrada molt un conte en què, però, el pare ha de marxar molt lluny a treballar.
Una nit, dormint i somiant en el conte, arregla això que li feia por.

Un conte dins d'una història… i una història dins d'un conte.

Per mostrar a petits i grans com és important per a la seva formació i mútua relació,
el **llegir contes abans d'anar a dormir**

OLIU, EL PETIT LLENYATAIRE

Índex - sumari

PRESENTACIÓ

Descripció ..... pàgina 2

Fitxa Artística 2

Breu Sinopsi 2

Objectiu argumental 2

Sinopsi 3

CONTINGUTS

ELS TITELLES I EL JOC SIMBÒLIC 9

ELS OBJECTIUS I CONTINGUTS DEL DOSSIER 9

CONCEPTUALS 9

PROCEDIMENTALS 9

ACTITUDINALS 9

PROPOSTES DE TREBALL

ABANS D'ASSISTIR A L'ESPECTACLE 10

DESPRÉS D'HAVER VIST L'ESPECTACLE 12

DESCRIPCIÓ

Espectacle de mitjà format per a dos actors, efectes d'ombres i sis titelles de tija superior.

Per a públic infantil, tot públic o familiar. Interior.

FITXA ARTÍSTICA

Autor, direcció, disseny i construcció: **Carles Cañellas**

Vestuari titelles: **Susanna Rodríguez**

Titellaires: **Carles Cañellas** i **Susanna Rodríguez**

BREU SINOPSI

Oliu té sis anys. A la nit demana al pare que li expliqui el conte que més li agrada. Abans d'acabar-lo, l'Oliu s'adorm i en el somni, ell i els pares ocupen els rols dels personatges del conte: *Una família llenyataire, on el pare ha de marxar lluny a treballar i la mare i els tres germans han de viure amb el que tenen. A l'hivern, la llenya s'acaba i la mare fa anar al bosc al fill gran a buscar-ne. Aquest torna ferit. Després hi va el mitjà i també es fa mal. El petit -l'Oliu-, convenç la mare i hi va. En el bosc ell ajuda un ancià i aquest li mostra com omplir el llenyer sense esforç... L'Oliu ho fa i així arriba a casa amb tota la llenya. I just llavors torna el pare, que és el que l'Oliu més desitjava.*

El somni s'acaba perquè és hora d'esmorzar i anar a escola.

OBJECTIU ARGUMENTAL

Hi han dos objectius argumentals a l'espectacle: El que correspon al nen al qual expliquen el conte (I) i el que s'explica dins del conte (II).

I.- Per sobre de tot volem ressaltar la importància de la narració de contes per part de pares i mares a fills i filles, doncs és sabut que això els estimula la imaginació i la creativitat, els fomenta el gust per la lectura i per tant afavoreix la comprensió lectora i l'adquisició de la competència lingüística, els potencia la capacitat d'observació, l'atenció, la concentració i el pensament lògic, els desenvolupa el gust per aprendre, ajuda a establir una relació constant entre l'infant i el món que l'envolta, per tant els ajuda en la seva sociabilització i a madurar com a persones. I el que encara és més important: reforça el vincle afectiu entre pares i fills, sent una excepcional oportunitat de diàleg i comunicació. Una excusa perfecte per aclarir dubtes i esvair temors; com aquí, on tot i no ser el cas de la seva família, el nen vol parlar sobre la separació dels pares.

II.- Tres germans es troben per separat amb una persona que els demana ajuda. Cadascun dels tres respon de diferent manera, atesa la seva personalitat i el seu concepte de solidaritat. Això convida els espectadors a reflexionar sobre la importància de compartir allò que es té, encara que en principi pugui semblar poc. Perquè poc, per qui no té res, és molt.

SINOPSI

L'Oliu, un nen de sis anys, va a dormir i li demana al seu pare que li expliqui altre cop el conte "*dels tres germans*" que és el que més li agrada.

El pare l'hi torna a contar.

Durant la narració, el nen veurà les imatges esquemàtiques dels llocs, els personatges i les diferents situacions que suggereix el conte oral, i que nosaltres visualitzarem amb la retroprojecció d'ombres sobre el fons d'escena.

L'Oliu, talla diverses vegades la narració, per preguntar sobre temes que sorgeixen en el conte i que el pare intenta aclarir-li. Abans d'acabar però, el nen comença a adormir-se i el conte queda interromput. Mentre dorm el reviurà, de manera que ell i els seus pares ocuparan en el somni els rols dels personatges de la historia:

Una família de llenyataires vivia en una cabana de pedra isolada al mig de la muntanya.

En acabar-se la feina de llenyater, el pare ha de marxar lluny per treballar en una serradora.

La família ha de sobreviure amb el que els queda.
En arribar l'hivern, el pare encara no ha tornat i la llenya s'acaba.

La mare envia en Boix, el germà gran, a tallar llenya al bosc.

Ell, de mala gana i amb la destral nova del pare, hi va.

Un cop al bosc, un vell apareix entre els arbres…

Aquest ancià li demana una mica del menjar que porta. En Boix l'engega i el vell marxa.

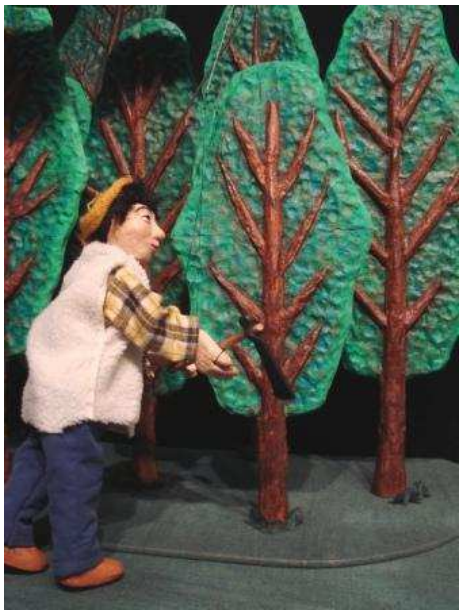

En voler tallar un arbre es fa mal i torna a casa sense res.

En Saüc, el germà mitjà, sí que hi vol anar, pren la destral vella i va cap al bosc, convençut de fer-ho millor que en Boix.

En arribar-hi, rebutja també ajudar l'ancià i en voler tallar un arbre pren mal.

Només queda l'Oliu, i tant i tant insisteix, que finalment sa mare el deixa anar a recollir quatre branquillons amb la seva destral de joguina.

L'Oliu segueix els passos dels seus germans i arriba al bosc.

El vell torna a aparèixer i l'Oliu comparteix amb ell tot el que porta, que ara és molt més del que li havia posat sa mare al farcell.

L'ancià vol ajudar el nen i en saber perquè és al bosc, li explica com omplir el llenyer fent en mil bocins l'arbre més gran del bosc i com dur-lo a casa sense gairebé cap esforç.

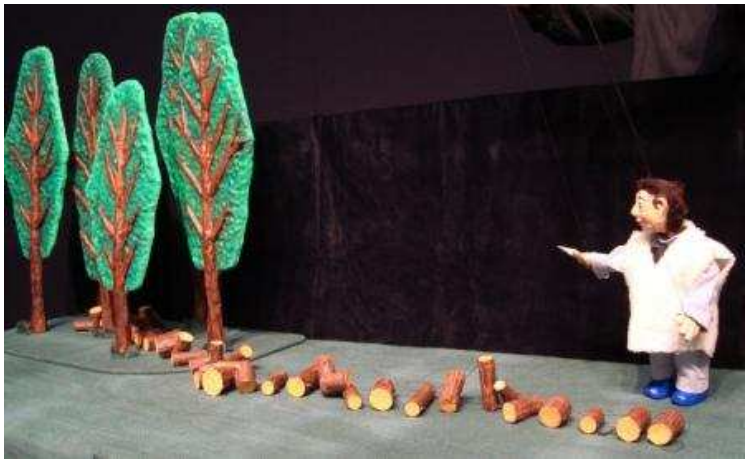

El nen ho fa… i abans de fer-se fosc, ja té el llenyer ple.

Però el conte -el del somni-, no es pot acabar només així...

... I just llavors torna el pare, que era el que l'Oliu més desitjava.

I el somni s'acaba. Perquè és hora de llevar-se, esmorzar i anar a escola.

Bon dia Oliu.
Bon dia pare. Saps què he somiat?
Que jo era l'Oliu, el petit llenyataire del conte i que al final… el pare tornava!!

ELS TITELLES I EL JOC SIMBÒLIC

Els titellaires, amb molta pràctica i gran habilitat, aconsegueixen conferir als titelles veus, moviments i gestos que els fan molt expressius, tant que els infants "obliden" que es tracta d'objectes i el que impera és el seu valor simbòlic, obrint d'aquesta manera moltes possibilitats educatives.

A través de la representació simbòlica es poden treballar qüestions molt properes als infants, per això les sessions de titelles són excel·lents oportunitats per exterioritzar i resoldre els conflictes interns propis de l'edat i per tant, ajudar els infants a créixer.

ELS OBJECTIUS I CONTINGUTS DEL DOSSIER

L'objectiu d'aquest espectacle és oferir una experiència teatral lúdica, educativa i de qualitat als alumnes i mestres, tot emprant una posada en escena austera, però d'una gran bellesa, efectivitat i interès.

CONTINGUTS

CONCEPTUALS

- el teatre.
- els titelles.
- la lectura de contes.
- la separació dels pares.
- el valor dels somnis.
- la vida al bosc.
- l'ajuda a qui ho necessita.

PROCEDIMENTALS

- comprensió i treball de les activitats proposades prèviament a la representació.
- assistència a la representació de l'espectacle "Oliu, el petit llenyataire".
- observació del que passa en escena.
- comprensió de les situacions i l'argument de les parts.
- reconeixement dels personatges.
- memorització dels fets.
- compartir les emocions viscudes durant la representació de l'espectacle.
- resolució de les activitats proposades posteriorment a la representació.

ACTITUDINALS

- respecte als actors i als companys i companyes durant la representació.
- atenció i concentració per a la comprensió dels textos i les expressions representades.
- reflexió sobre conductes, objectius i interessos dels diferents personatges. (p.e.: l'Oliu té por que els seus pares se separin i que per això el deixin d'estimar. El llenyataire es queda sense feina i ha de marxar lluny a treballar, mentre la resta de la família ha de sobreviure amb el que els queda. Un ancià demana ajuda als tres germans i cadascú li respon de diferent manera).
- empatia amb els personatges d'un món rural, per entendre els seus problemes i la seva manera de viure (p.e.: pendents del clima -sol, pluja, fred, vent, etc.-, i de les estacions -primavera, estiu, tardor, hivern-, per poder fer les feines que correspon en el moment adequat).
- afavoriment de la capacitat d'expressió de les emocions viscudes (alegria, tristesa, etc.).
- foment de la convivència pacífica i cooperativa (tu m'ajudes, jo t'ajudo).
- sentit crític (què els hi ha semblat l'obra? com la representarien ells i elles?).
- sentit de l'humor (què els ha fet riure? per què?).

ABANS D'ASSISTIR A L'ESPECTACLE

Es recomanable abans d'anar a veure l'espectacle explicar què aniran a fer, què veuran i com s'ho passaran de bé.

Quan anem a veure una obra de teatre s'han d'observar unes normes de comportament que ajudaran a fer que la representació sigui satisfactòria, tant pel públic, com pels actors. Advertir-los de la poca llum que hi haurà quan comenci la representació i repassar aquells hàbits que cal seguir quan anem a veure un espectacle: abans d'entrar a la sala anar al bany si els hi cal, després seure bé, estar atents, en silenci, aplaudir si els hi ha agradat l'espectacle per agrair-ho als actors, sortir ordenadament un cop s'han encès de nou els llums de la sala…

Comenteu la sinopsi de l'obra, per tal que comprenguin millor el significat del que veuran, ometent els detalls, per no malmetre cap sorpresa el dia de la representació.

Proposem un seguit de preguntes que poden ser útils per a què entrin en matèria:

- Quin és el títol de l'obra que anirem a veure?
- Per què us sembla que li han posat aquest títol?
- Qui és i on, o a prop d'on viu un llenyataire?
- Com es guanya la vida un llenyataire?
- Quines coses de menjar es troben al bosc?
- Antigament, quines feines es podien fer i es feien al bosc?

Fóra bo que parléssiu de teatre i de titelles amb els vostres alumnes.

Us suggerim que els parleu de:

- Què són els titelles de tija superior?

Ninots articulats que es mouen des de dalt, per mitjà de fils i d'una tija que els hi surt des del cap.

- Què són les ombres?

Figures retallades que s'animen a través d'una pantalla il·luminada per darrera.

- Quins són els tipus de titelles més coneguts?

Modalitats tècniques bàsiques del Teatre de Titelles:

-els que es mouen des de sota i normalment introduint la mà dins del ninot:

GUANT MAROTTE MUPPET i TIJA

-els que s'accionen des de darrere:

SOBRE TAULA BUNRAKU

INTERIOR i EXTERIOR DIRECTE etc.,

-els que es manipulen des de sobre, per mitjà de tiges o fils:

PUPO o TIJA SUPERIOR i MARIONETA

-i els que s'animen a través de la projecció de la seva ombra, transparència o silueta en una pantalla:

OMBRA

(fotografies de l'EXPOSICIÓ DELS TITELLAIRES CATALANS, que promou I comissaria Carles Cañellas)

- Com és un teatre per a titelles?

El teatre de titelles -segons les diferents tècniques-, usa teatrets on moure els titelles, que són com un petit teatre. N'hi ha que amaguen del tot els titellaires i altres no. En aquest cas, el teatrí permet veure també els actors titellaires que mouen els ninots i els diferents estris escènics. Té una part davantera, més baixa que la resta i inclinada, per facilitar la visió a la platea del teatre, que és l'espai on es mouen principalment els titelles. Darrera seu hi ha un espai més gran, amb portes des de les quals els ninots entren i surten a l'espai del davant. Aquí dins és on els actors tenen tot el material a punt per usar.

DESPRÉS D'HAVER VIST L'ESPECTACLE

Mireu de fer una relació dels **PERSONATGES** que hi han aparegut i comenteu la seva evolució i significat dins de l'espectacle.

Per ordre d'aparició:

OLIU: És el nen que a través d'un conte i dels seus somnis, ens introdueix en la història, en la qual ell encarna el paper protagonista. Pateix per si els pares se separaran algun dia. És molt generós i ajuda al vell del bosc compartint el poc que porta. Oliu és un nom antic, pràcticament en desús, com Oliver o Oliveri o com en castellà Oliverio, en francès Olivier, en anglès Oliver, en italià Oliviero, etc., que fan referència sempre a l'arbre de la olivera.

PARE: És el pare de l'Oliu. És ell qui li explica el conte que fa somniar a l'Oliu i dins del qual n'esdevé un llenyataire que ha de migrar (marxar lluny) per treballar i guanyar-se la vida.

MARE: És la mare de l'Oliu, que en el seu somni és la mare llenyataire i que, mentre el pare no hi és, ha de sobreviure i mantenir la família amb el que tenen.

BOIX: És el germà gran del conte i del somni. No té gaires ganes de treballar i menys de passar fred. És el primer en anar al bosc i ho fa amb desgana. No li fa ni cas al vell del bosc quan aquest li demana ajuda, perquè no vol compartir res amb ningú. Es fa mal amb la destral per fer-la anar amb mala traça. Té nom d'un arbre o arbust, molt present a les muntanyes catalanes.

SAÜC: És el germà mitjà del conte i del somni. Vol fer les coses bé, per demostrar que ho fa millor que el seu germà gran. És el segon en anar al bosc i ho fa content i decidit. Quan el vell li demana ajuda, ell, tot i que li sap greu, s'excusa perquè diu que no en du prou pels dos. Es fa mal amb la destral perquè aquesta és vella i se li desmanega. Té nom d'arbust, també molt present a les muntanyes catalanes.

VELL DEL BOSC: És un home gran que viu sol al bosc. Una mena d'ermità, però amb qualitats màgiques. Simbolitza la solidaritat, la cooperació i atorga la recompensa que comporta el fet d'ajudar els altres. És també el poder de l'experiència. La gent gran sovint sap moltes coses, més de les que ens imaginem.

Mireu de fer una relació dels **TEMES** que s'hi han abordat i comenteu les seves conclusions.

ELS CONTES ABANS D'ANAR A DORMIR: A casa seva els seus pares els hi llegeixen contes alguna vegada? Quan ho fan o ho han fet? Quina sensació els ha produït quan ho han fet? Si no ho han fet, els hi demanaran que ho facin a partir d'ara?

LA SEPARACIÓ DELS PARES: De vegades i per molts motius, les parelles se separen. Hi ha qui té por que si això passa sigui per culpa seva, o que si passa, el deixin d'estimar. Digueu unes quantes raons per les quals els pares es poden separar, encara que sigui només de manera temporal.

LA RELACIÓ ENTRE ELS GERMANS: Els germans i germanes són sempre diferents entre si. Cadascú és com és. De vegades s'ajuden entre ells i elles i de vegades els agrada fer competència per jugar: "*A veure qui hi arriba abans*", "*A veure si m'agafes*", etc. Altres vegades els agrada fer-se "la punyeta": "*Tu no saps fer res*", "*Jo ho faré millor que tu*", etc.

COMPARTIR AMB ELS ALTRES: Per més que en un moment donat ens sembli que estem malament, que no tenim gairebé res, sempre trobarem algú que està pitjor que nosaltres. Ajudar-lo, compartir amb aquesta persona una part del que tenim, és important. Imagineu-vos per un moment que els papers canvien, que sou vosaltres els que heu de demanar ajuda. Què us agradaria que fessin les persones a les quals els hi demaneu que us ajudin?

ESPEREM QUE GAUDIU DE L'ESPECTACLE I QUE EN AQUEST DOSSIER HI TROBEU IDEES PER PODER APROFUNDIR MÉS EN TOT EL QUE ENS OFEREIX.

08/2013